

PAPER DETAILS

TITLE: ADLI MUHASEBE STANDARTLARI: KARSILASTIRMALI BIR ANALIZ VE ULUSLARARASI
UYUM IÇIN ÖNERILER

AUTHORS: Engin Boztepe

PAGES: 232-248

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3321018>

ADLİ MUHASEBE STANDARTLARI: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ VE ULUSLARARASI UYUM İÇİN ÖNERİLER

Engin BOZTEPE¹

Öz

Adli muhasebe, mali usulsüzlüklerin ortaya çıkarılmasında hayati önem taşır ve güvenilirlik için sağlam standartlara dayanması gerekmektedir. Bu çalışma, adli muhasebe standartlarının mevcut durumunu ana hatlarıyla ortaya koymayı, iyileştirme alanlarını belirlemeyi ve uluslararası uyum için önlemleri önermeyi amaçlamaktadır. Çalışma adli muhasebenin finansal suçların ortaya çıkarılmasındaki ve yasal işlemlerin desteklenmesindeki rolünü tanımlayarak başlamaktadır. Daha sonra, ABD, Birleşik Krallık, AB ülkeleri, Avustralya, Hindistan ve Kanada'daki adli muhasebe standartları veya adli muhasebe uygulamalarında kullanılabilecek yasal düzenlemelerini inceleyerek, bu standartların temel bileşenlerini, güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirmektedir. Bu standartlardaki ortaklıklar ve farklılıklar, birleşik bir uluslararası standart için önerilerin temelini oluşturmaktadır. Öneriler temel ilkeler, prosedürler, etik ve teknoloji entegrasyonunu kapsamaktadır. Çalışma, başarılı bir uygulama sağlamak için uluslararası işbirliğine duyulan ihtiyacı ayrıca vurgulamaktadır. Uyumluluğu ve karşılaştırılabilirliği geliştiren bu görüşler, adli muhasebe uygulamalarını ilerleterek mali soruşturmalarda yer alan paydaşlara fayda sağlamayı amaçlamaktadır. Gelecekteki araştırmalar, küresel çapta uyumluluğun sağlanmasındaki zorluklarla yüzleşmeli ve önerilen çerçevenin pratik etkinliğini ölçmelidir.

Anahtar Kelimeler: Adli Muhasebe, Standartlar, Uluslararası Uyum

JEL Sınıflandırması: M4, M41, M49

FORENSIC ACCOUNTING STANDARDS: A COMPARATIVE ANALYSIS AND RECOMMENDATIONS FOR INTERNATIONAL COMPLIANCE

Abstract

Forensic accounting is vital in uncovering financial irregularities and needs to be based on sound standards for credibility. This study aims to outline the current state of forensic accounting standards, identify areas for improvement and suggest measures for international harmonization. The paper begins by describing the role of forensic accounting in uncovering financial crimes and supporting legal proceedings. It then analyses forensic accounting standards or legal regulations that can be used in forensic accounting practices in the USA, the UK, EU countries, Australia, India and Canada, and evaluates the main components, strengths and weaknesses of these standards. The commonalities and differences in these standards form the basis for recommendations for a unified international standard. The recommendations cover core principles, procedures, ethics and technology integration. The study further emphasizes the need for international cooperation to ensure successful implementation. By improving harmonization and comparability, these views aim to benefit stakeholders involved in financial investigations by advancing the practice of forensic accounting. Future research should confront the challenges in achieving harmonization globally and measure the practical effectiveness of the proposed framework.

Keywords: Forensic Accounting, Standards, International Compliance

JEL Classification: M4, M41, M49

¹ Dr., Sümer Holding A.Ş., enginboztepe@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0775-6129

1. Giriş

Adli muhasebe, mali dolandırıcılık, suistimal ve diğer mali düzensizlikleri tespit etmek ve önlemek için araştırma tekniklerini içeren muhasebe alanında çok önemli bir disiplin olarak ortaya çıkmıştır (Oseni, 2017: 24; Mert, 2022: 19). İşletmeler ve finansal sistemler giderek daha karmaşık hale geldikçe, etkili adli muhasebe uygulamalarına duyulan ihtiyaç da daha belirgin hale gelmiştir (Özcan, 2019: 1745).

Muhasebe içinde uzmanlaşmış bir alan olan adli muhasebe, mali dolandırıcılığın araştırılmasında, mali usulsüzlüklerin tespit edilmesinde ve dava desteği sağlanmasında çok önemli bir rol oynamaktadır. Ticari faaliyetlerin küresel olarak birbirine bağlılığının artması ve sofistike mali suçlardaki artışla birlikte, etkili adli muhasebe uygulamalarına duyulan ihtiyaç daha belirgin hale gelmiştir. Bu artan talebe yanıt olarak, çeşitli ülkeler uygulayıcılara rehberlik etmek ve bulgularının güvenilirliğini artırmak için adli muhasebe standartları veya yasal düzenlemeler geliştirmiştir.

Bu araştırma makalesi, seçilen altı ülkedeki adli muhasebe standartlarının karşılaştırmalı bir analizini sunmayı amaçlamaktadır: Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avrupa Birliği (AB), Birleşik Krallık (İngiltere), Hindistan ve Avustralya. Bu ülkeler, adli muhasebeye yönelik yerleşik çerçeveleri ve muhasebe ve denetim standartlarını denetleyen tanınmış organları nedeniyle seçilmiştir. Çalışma, bu ülkelerdeki adli muhasebe standartlarının durumunu inceleyerek, uyum, farklılık ve potansiyel zorluk alanlarını tespit etmeyi ve nihayetinde bu alanda uluslararası uyumlaştırma için öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Bu araştırmayı yürütmek için, ikincil kaynaklardan adli muhasebe standartları hakkında sistematik bir bilgi toplanmıştır. Seçilen ülkelerin Muhasebe ve Denetim Standartlarını Belirleyen Kurumları da dâhil olmak üzere ilgili araştırma makalelerini ve meslek kuruluşlarının web sitelerini incelemek için içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu yöntem kullanılarak, her bir bölgedeki adli muhasebe uygulamalarının mevcut duruma ilişkin kapsamlı bilgiler elde edilmiş ve kapsamlı bir karşılaştırmalı analize olanak sağlanmıştır.

Araştırmamız, seçilen bu ülkelerin karşılaştırmalı analizi yoluyla, adli muhasebe standartlarının mevcut manzarasına ışık tutmayı ve yakınlaştığı ve ayrıştığı alanlarını vurgulamayı amaçlamaktadır. Çalışma, en iyi uygulamaları ve potansiyel zorlukları belirleyerek, adli muhasebe standartlarında uluslararası uyumlaştırma için öneriler sunacaktır.

Bu araştırmanın bulguları ve önerileri, uluslararası düzeyde uyumlaştırılmış adli muhasebe standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunmayı ve nihayetinde dünya çapında finansal raporlama ve soruşturma uygulamalarında daha fazla hesap verebilirlik ve dürüstlüğü teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

2. Adli Muhasebenin Arka Planı ve Önemi

Adli muhasebe alanı, önemli ekonomik etkileri olan finansal dolandırıcılık ve beyaz yaka suçlarının artan örneklerine yanıt olarak gelişmiştir (Lama ve Chaudhuri, 2018: 72). Son yıllarda manşetlere çıkan yüksek profilli kurumsal skandallar ve mali suistimal vakalarıyla birlikte, adli muhasebenin mali raporlamada şeffaflık, hesap verebilirlik ve bütünlüğün korunmasındaki önemi yadsınamaz (Oyedokun vd., 2018: 10). Adli muhasebeciler, mali usulsüzlüklerin ortaya çıkarılmasında, yasal işlemlerde uzman analizi ve tanıklık sağlanmasında ve kuruluşlara hileli faaliyetlerin önlenmesi ve tespit edilmesinde yardımcı olmada hayati bir rol oynamaktadır (Hossain, 2023: s. 4; Wells, 2014: 307).

Adli muhasebenin önemi, kurumsal dolandırıcılık soruşturmalarının ötesine uzanmaktadır. Aynı zamanda uyuşmazlık çözümü, dava desteği, varlıkların değerlemesi ve mevzuata uygunluk gibi alanları da kapsar. Adli muhasebeciler mali kayıtları analiz etmek, kalıpları belirlemek ve karmaşık mali işlemleri yorumlamak için özel bilgi ve becerilere sahiptir. Adli muhasebeciler muhasebe, denetim, soruşturma ve yasal tekniklerin bir kombinasyonunu kullanarak yasal, düzenleyici ve iş bağlamlarında değerli bilgiler ve kanıtlar sağlarlar (Bahsin, 2013: 24).

2.1. Adli Muhasebenin, Tanımı, Amacı ve Kapsamı

Adli muhasebeyi tanımlamak, çok disiplinli doğasını ve kapsadığı çeşitli görevleri anlamayı içerir (Hegazy vd., 2017: 21). Adli muhasebe, yasal anlaşmazlıkları çözmek, mali suçları araştırmak ve dava desteği sağlamak amacıyla finansal bilgileri analiz etmek ve yorumlamak için muhasebe ilkelerinin, araştırma tekniklerinin ve yasal kavramların uygulanması olarak tanımlanabilir (Pamukçu, 2017: 228). Bulguları bir mahkemede veya diğer yasal işlemlerde sunmak amacıyla mali usulsüzlükleri ortaya çıkarmak ve belgelemek için muhasebe, denetim ve soruşturma becerilerinin entegrasyonunu içerir.

Adli muhasebenin amacı, hileli faaliyetleri, varlıkların kötüye kullanımını ve diğer mali suistimalleri tespit ederek ve caydırarak mali bilgilerin bütünlüğünü ve güvenilirliğini sağlamaktır (Aremu ve Olayinka, 2023: 2786). Birincil amaç, mali anlaşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak ve yasal sistemin etkinliğine katkıda bulunmaktır. Adli muhasebeciler doğru ve güvenilir mali analizler, uzman görüşleri ve soruşturma desteği sağlayarak mali suistimallerin soruşturulmasını, dava edilmesini ve önlenmesini kolaylaştırmaya çalışırlar.

Adli muhasebenin kapsamı, bunlarla sınırlı olmamak üzere çeşitli alanlara uzanmaktadır:

Dolandırıcılık soruşturmaları: Mali kayıtların detaylı incelemelerinin yapılması, tehlike işaretlerinin belirlenmesi ve dolandırıcılık faaliyetlerinin boyutunun tespit edilmesi (Tekavčič ve Damijan, 2021: 33).

Finansal tablo analizi: Mali tabloların düzensizlikler, yanlış beyanlar veya mali verilerin manipülasyonu açısından değerlendirilmesi (Osaroni ve Ige, 2023: 3-4).

Varlık takibi ve geri kazanımı: Fon akışının izlenmesi, gizli varlıkların tespit edilmesi ve zimmete geçirilen veya çalınan varlıkların geri alınmasına yardımcı olunması (Pacini vd., 2016: 43-44).

İş değerlemesi: İhtilaflar, satın almalar veya yasal gereklilikler bağlamında işletmelerin, maddi olmayan varlıkların ve fikri mülkiyetin değerinin değerlendirilmesi (Smith, 2012: 8).

Dava desteği: Mali uzmanlık, bilirkişi tanıklığı ve mali anlaşmazlıkları içeren yasal işlemlerde yardım sağlanması (Aktaş ve Kuloğlu, 2008: 111).

Risk yönetimi ve dolandırıcılığın önlenmesi: Kurumlardaki mali suistimal ve dolandırıcılık risklerini belirlemek ve azaltmak için önlemlerin değerlendirilmesi ve uygulanması (Kaur vd., 2023: 65).

Özetle, adli muhasebe mali usulsüzlüklerin ortaya çıkarılmasında, uzman analizi sağlanmasında ve yasal işlemlerin desteklenmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Mali anlaşmazlıkları ele almak, dolandırıcılığı önlemek ve finansal raporlamanın bütünlüğünü sağlamak için muhasebe, soruşturma ve yasal becerileri birleştirir. Adli muhasebenin arka planını, önemini, tanımını, amacını ve kapsamını anlamak, adli muhasebe standartlarının faaliyet gösterdiği bağlamı anlamak için gereklidir.

3. Adli Muhasebe Standartlarına Genel Bakış

Mesleki standartlar, ilgili işle uğraşan profesyoneller için kılavuz ilkeler ve en iyi uygulamaların sağlanmasında çok önemli bir rol oynamaktadır. Adli Muhasebe açısından standartlar ise soruşturmanın yürütülmesi, kanıtların değerlendirilmesi ve bulguların tutarlı ve güvenilir bir şekilde raporlanması için bir çerçeve görevi görür. Bu bölümde, adli muhasebe alanında standartlara duyulan ihtiyacı inceleyecek ve adli muhasebe standartları geliştirmiş olan başlıca ülkelere/bölgelere bir giriş yapacağız.

3.1. Adli Muhasebe Standartlarına Duyulan İhtiyaç

Adli muhasebe, finansal bilgileri analiz etmek, usulsüzlükleri tespit etmek ve yasal işlemlerde kanıt sunmak için karmaşık ve özel prosedürleri içerir (Demir ve Yıldız, 2022: 123). Adli muhasebe görevlerinin kritik niteliği göz önüne alındığında, bu alanda tutarlılığı, güvenilirliği ve etik davranışı sağlamak için standartların oluşturulması elzem hale gelmektedir.

Adli muhasebe standartlarının uygulanmasının temel nedenlerinden biri adli muhasebe incelemelerinin kalitesini ve güvenilirliğini artırmaktır. Standartlar, soruşturma sürecinde izlenecek prosedürler, toplanacak kanıtlar ve kullanılacak metodolojiler hakkında net yönergeler sağlar (İkvan ve Demirkol, 2021: 48). Adli muhasebeciler bu standartlara bağlı kalarak mesleki bütünlüklerini koruyabilir ve çalışmalarında hata veya önyargı riskini en aza indirebilirler.

Standartlar ayrıca adli muhasebe görevlerinde şeffaflığı ve hesap verebilirliği teşvik eder. Soruşturmaların tarafsız bir şekilde, herhangi bir usulsüz etki veya kanıt manipülasyonu olmaksızın yürütülmesini sağlamaya yardımcı olurlar. Ayrıca standartlar, beklenen uzmanlık ve mesleki davranış düzeyini belirledikleri için adli muhasebecilerin yetkinlik ve performansını değerlendirmek için bir temel sağlar.

Standartlar adli muhasebe uygulamalarında tutarlılığı ve karşılaştırılabilirliği kolaylaştırır. Ortak terminoloji, metodoloji ve raporlama gereklilikleri oluşturarak mahkemeler, düzenleyici kurumlar ve diğer profesyoneller gibi paydaşların adli muhasebe raporlarında sunulan bulguları ve görüşleri anlamasını ve değerlendirmesini sağlarlar. Standartların farklı yetki alanları ve görevler arasında tutarlı bir şekilde uygulanması, adli muhasebenin güvenilir bir disiplin olarak inandırıcılığını ve kabulünü de artırır.

3.2. Adli Muhasebe Standartlarının Mevcut Durumu

Adli muhasebe standartları, farklı ülkeler ve bölgeler tarafından kendilerine özel ticari, düzenleyici ve yasal ortama uygun olacak şekilde geliştirilmiştir. Bu bölüm, adli muhasebe standartları veya adli muhasebe uygulamalarına yardımcı olacak yasal düzenlemeler oluşturmuş bazı önemli ülkeler/bölgeler hakkında bilgi sunmaktadır. Adli muhasebe standartlarına duyulan ihtiyaç, adli muhasebe görevlerinin karmaşık ve uzmanlaşmış doğasından kaynaklanmaktadır. Bu standartlar adli muhasebe incelemelerinin kalitesini ve güvenilirliğini artırırken tutarlılığı, şeffaflığı ve hesap verebilirliği teşvik eder. Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, Avrupa Birliği, Avustralya, Kanada ve Hindistan dâhil olmak üzere başlıca ülkeler ve bölgeler, kendi yetki alanları dâhilinde adli muhasebe uygulamalarını düzenlemek ve yönlendirmek için kendi standartlarını geliştirmişlerdir.

3.2.1. Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri adli muhasebe standartlarının geliştirilmesinde ön saflarda yer almaktadır. Amerikan Sertifikalı Kamu Muhasebecileri Enstitüsü (AICPA) tarafından 1 Ocak 2020'den itibaren geçerli olmak üzere adli muhasebeciler için rehberlik sağlayan Adli Hizmetlere İlişkin Standartlar Beyanı (Statement on Standards for Forensic Services - SSFS) yayımlanmıştır (AICPA ve CIMA, 2019). SSFS 1, "Adli Hizmetlere İlişkin Standartların Kodifikasyonu" başlığı altında, adli muhasebe görevlerine ait planlama, kanıt elde edilmesi ve bulguların raporlanması gibi konularda çerçeve düzenleme olarak yayımlanmıştır. Böyle bir standardın varlığı, uygulayıcıların, avukatların ve müvekkillerinin muhasebe mesleği tarafından sürdürülen hizmetler hakkında daha net ve daha kapsamlı bir anlayışa sahip olmalarına yardımcı olmuş, tüm araştırmacılar ve mali uzmanlar için çıktıyı yükselterek kamu yararını artırmıştır (Schwartz, 2020: 320). SSFS 1 adli muhasebe ve adli hizmeti tanımlamanın yanında mesleki yeterlilik, mesleki özen, planlama ve denetim, yeterli veriye ulaşım gibi mesleki standartları da tanımlamıştır (AICPA-FVS Executive Committee, 2019: 3). SSFS 1, alanda ortaya çıkan sorunları ele almak için düzenli olarak gözden geçirilmekte ve güncellenmektedir.

3.2.2. Birleşik Krallık

Birleşik Krallık'ta adli muhasebe uygulamalarına yönelik herhangi bir standart olmamasına rağmen meslek kuruluşları ve düzenleyici kurumlar tarafından uygulayıcılar yönlendirilmektedir (Hegazy S., 2014: 49). Bu konuda gösterilen faaliyetlerden dikkate alınması gereken bazı hususlar aşağıda listelenmiştir:

İngiltere ve Galler'deki Yeminli Muhasebeciler Enstitüsü (ICAEW): ICAEW, Adli ve Uzman Tanık Grubu aracılığıyla adli muhasebeciler için rehberlik ve standartlar sağlar. Bu alanda çalışan

profesyonellere kaynak, eğitim ve destek sunarlar (ICAEW-FEWC, 2023). ICAEW tarafından belirlenen 12 adli muhasebe dalı bulunmaktadır. Bunlar; ticari anlaşmazlıklar, cezai savunma, dijital adli tıp, uzman tespiti, dolandırıcılık/düzenleyici soruşturmalar, sigorta talepleri, evlilik soruşturmaları ve değerlemeleri, kişisel yaralanma, mesleki ihmal, vergi soruşturmaları, dava amaçlı değerlemeler ve uzman tanıklıktır (Hegazy S., 2014: 50).

Uzman Tanık Enstitüsü (EWI): Adli muhasebeye özgü olmasa da EWI, adli muhasebeciler de dâhil olmak üzere çeşitli alanlardan uzman tanıkları içeren profesyonel bir üyelik organizasyonudur. Davalarda yer alan adli muhasebeciler için uygun olan bilirkişilik uygulaması konusunda eğitim ve rehberlik sunarlar (EWI, 2023).

Yasal ve Düzenleyici Çerçeve: Birleşik Krallık'taki adli muhasebeciler, çalışmalarıyla ilgili yasal ve düzenleyici gerekliliklere uymalıdır. Bunlar arasında 2002 Suç Gelirleri Yasası, 2006 Dolandırıcılık Yasası ve 2017 Ceza Finansmanı Yasası gibi ilgili mevzuata uymak yer almaktadır. ICAEW veya CIMA tarafından yayınlananlar gibi ilgili mesleki etik kurallarına uyulması da esastır.

3.2.3. Avrupa Birliği

Avrupa Birliği (AB) tüm üye ülkelerde geçerli bir adli muhasebe standardı belirlememiş olmasına rağmen, adli muhasebe uygulamalarını üye ülkeler arasında uyumlaştırmak için adımlar atmıştır. AB Kara Para Aklamayı Önleme Direktifi ve AB Denetim Direktifi, AB içindeki adli muhasebe soruşturmaları için önemli etkilere sahiptir. Bu direktifler işbirliğine, bilgi paylaşımına ve adli muhasebe görevleri bağlamında uluslararası denetim ve muhasebe standartlarının uygulanmasına duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır.

Avrupa Birliği sadece yasal düzenleme yapmakla kalmamış, finansal suçlarla özel olarak ilgilenmiş ve bu konuda ihtisas sahibi kurumlarla bu suçlarla mücadeleyi desteklemiştir. Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Ofisi (Office Européen de Lutte Anti-fraude - OLAF) 1999 yılında Avrupa Birliği bünyesinde, AB bütçesine zarar verdiği kanıtlanan dolandırıcılık ve yolsuzlukları soruşturma yetkisi ve dolandırıcılıkla mücadeleye yönelik bir politika ile kurulmuştur. Buna ek olarak Dolandırıcılıkla Mücadele Koordinasyon Yapıları (Anti-Fraud Coordinating Structures - AFCOS), Üye Devletler düzeyinde oluşturulan ve AB mali çıkarlarının dolandırıcılığa karşı korunmasından ve OLAF'a yardım ve destek sağlanmasından sorumlu olan operasyonel olarak bağımsız bir otorite olarak görev yapmaktadır (Šnjegota ve Šnjegota, 2017: 84).

3.2.4. Avustralya

Avustralya Sertifikalı Muhasebeciler Birliği (CPA Australia) ve Avustralya Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü (ICAA) işbirliğinde bağımsız bir kurul olarak kurulan "Muhasebe Etiği ve Mesleki Standartlar Kurulu" (Accounting Ethical and Professional Standards Board- APESB) adli muhasebe hizmetlerine yönelik olarak "APES 215 Adli Muhasebe Hizmetleri" ve "APES 225 Değerleme Hizmetleri" standartlarını yayımlamıştır. (Akkeren ve Tarr, 2014: 5).

APES 215, mesleki sorumluluklar, etik hususlar ve adli muhasebe prosedürlerinin uygulanması hakkında rehberlik sağlar. Görev kabulü, planlama ve kapsam belirleme, kanıt toplama ve analizi ve bulguların iletilmesi gibi alanları kapsar (APESB-APES 215, 2019: 3). APES 215, Avustralya bağlamında kaliteli ve etik Adli Muhasebe Hizmetlerinin sağlanmasında Üyeler için standartları belirler (Gunathilake ve Ajward, 2017: 101). Standart, adli muhasebecilik mesleğini tanımlamanın yanı sıra adli muhasebecilerin temel sorumluluklarını da düzenlemektedir (Alshurafat, 2019: 42).

APES 225 Değerleme Hizmetleri standardı ise değerlendirme hizmetlerinin sunulması, görevlendirme veya atama türleri, raporlama, kalite kontrol ve dokümantasyon gereklilikleri gibi alanlarda düzenleme sunmaktadır (APESB-APES 225, 2019: 3).

3.2.5. Kanada

Kanada araştırmacı ve adli muhasebe görevlerini yürüten meslek mensupları için kendi standartlarını geliştirmiştir. Kanada Sertifikalı Muhasebeciler ve Yeminli Muhasebeciler Birliği (CPA Canada), Soruşturma ve Adli Muhasebe Görevleri için Standart Uygulamaları (Standard

Practices for Investigative and Forensic Accounting Engagements - SPIFA) standardını yayımlamış olup; SPIFA Kanada'daki adli muhasebeciler için mesleki sorumluluklar, metodolojiler ve raporlama gereklilikleri hakkında rehberlik sağlamaktadır. (CPA CANADA, 2006).

Kanada'da, adli ve araştırmacı muhasebe işleri yapan meslek mensupları bu standarda uymak zorundadır. SPIFA'nın temel amacı, adli ve araştırmacı muhasebe görevlerini üstlenen meslek mensuplarının belirlenen asgari standartları tutarlı bir şekilde karşılamalarını sağlamaktır (Sayidah vd., 2019: 36-37).

3.2.6. Hindistan

Hindistan'da, Hindistan Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü (ICAI) "Adli Muhasebe ve Soruşturma Standartları"nı (FAIS) uygulamaya koymuştur (ICAI, 2020). Bu, Hindistan'ı dünyada bir dizi adli muhasebe ve soruşturma standardı yayınlayan ilk ülke haline getirecektir (Bholane, 2022: 9; Noronha, 2020).

FAIS'in önerilen hedefleri, temel kalite ölçütlerini belirlemek ve adli tıp ve soruşturmalarda görevlerin yürütülmesi için en iyi uygulamaları kodlamaktır. FAIS, adli muhasebe görevlerinin çeşitli yönleri hakkında rehberlik sağlayan 240, 310, 320, 330, 340 ve 350 numaralı standartları kapsamaktadır. Bu standartlar görev kabulü, planlama, kanıt toplama, analiz teknikleri, bilirkişi tanıklığı ve raporlama gereklilikleri gibi alanları kapsamaktadır (ICAI, 2020).

ICAI standartları, adli muhasebecilerin özel bilgi ve becerilere sahip olmaları, bağımsızlıklarını korumaları ve etik kurallara uymaları gerektiğini vurgulamaktadır. Hindistan'daki adli muhasebe hizmetlerinin kalitesini, tutarlılığını ve güvenilirliğini sağlamayı amaçlamaktadırlar (Bholane, 2022: 9-10).

4. Adli Muhasebe Standartlarının Karşılaştırmalı Analizi

Adli muhasebe standartları, farklı ülke ve bölgelerde adli muhasebe uygulamalarının düzenlenmesi ve yönlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu bölüm, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, Avrupa Birliği Üye Devletleri, Avustralya, Kanada, Hindistan ve diğerleri dâhil olmak üzere çeşitli bölgelerdeki adli muhasebe standartlarının karşılaştırmalı bir analizini sağlamayı amaçlamaktadır. Her bir standardın detaylı incelenmesi, temel bileşenlerine, ilkelerine, gerekliliklerine ve her biriyle ilişkili güçlü ve zayıf yönlerine ışık tutacaktır.

4.1. Karşılaştırmalı Analiz

Adli muhasebe standartları bağlamında, incelenen ülkeler arasında bazı önemli benzerlikler ve farklılıklar vardır:

Benzerlikler:

Etik hususlar: Araştırmaya konu olan ülke ve bölgeler adli muhasebe görevlerinde etik ilkelerin önemini vurgulamaktadır. Dürüstlük, tarafsızlık, mesleki yeterlilik, gizlilik ve profesyonel davranış bu bölgelerde evrensel olarak değer görmektedir.

Görev yönleri: Araştırmaya konu olan ülke ve bölgelerdeki standartlar veya kılavuzlar, görevin kabulü, planlama ve kapsam belirleme, kanıt toplama ve analizi ve bulguların iletilmesi gibi benzer alanları kapsamaktadır. Bu, adli muhasebe görevlerinde yer alan temel unsurların ortak anlayışını yansıtmaktadır.

Meslek kuruluşları: Meslek kuruluşları, araştırmaya konu olan ülke ve bölgelerdeki adli muhasebecilere rehberlik, kaynak ve destek sağlamada önemli bir rol oynamaktadır. Bu kuruluşlar iyi uygulamaları teşvik etmeyi ve eğitim ve uygulama notları yoluyla hizmet kalitesini artırmayı amaçlamaktadır.

Araştırmaya konu olan ülke ve bölgelerde, bu alandaki benzersiz zorlukları ele almak için adli muhasebe standartlarına duyulan ihtiyacı kabul etmektedir. Etik hususlar ve mesleki sorumluluklar her ülke veya bölgenin standartlarında vurgulanmaktadır. Standartlar adli muhasebe hizmetlerinin kalitesini, tutarlılığını ve güvenilirliğini artırmayı amaçlamaktadır.

Farklılıklar:

Standart Oluşturma: Standart oluşturma konusunda ülkeler arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri, Adli Hizmetler Standartları Bildirisi (SSFS) şeklinde kapsamlı bir standartlar setine sahipken; Birleşik Krallık, Avustralya ve Kanada ise sadece meslek kuruluşları tarafından sağlanan düzenlemelere sahiptir. Avrupa Birliği uyum için önemli adımlar atmasına rağmen tüm üye ülkeler için geçerli bir standart bulunmamaktadır. Hindistan ise bir dizi adli muhasebe ve soruşturma standardı yayınlayan öncü ülkelerden biri olarak öne çıkmaktadır.

Yasal ve düzenleyici çerçeve: Adli muhasebeciler için yasal ve düzenleyici gereklilikler bu ülkeler arasında farklılık göstermektedir. Her bölgenin adli muhasebecilerin uyması gereken kendi mevzuatı ve etik kuralları vardır. Örneğin, Birleşik Krallık'ta 2002 tarihli Suç Gelirleri Yasası ve 2006 tarihli Dolandırıcılık Yasası gibi ilgili mevzuata uyum esastır.

Uzmanlık alanları: Bazı ülkelerde adli muhasebe içinde tanınan veya tanımlanan belirli dallar veya alanlar vardır. Birleşik Krallık ticari anlaşmazlıklar, dolandırıcılık soruşturmaları ve vergi soruşturmaları gibi 12 dal tanımlamaktadır. Bu uzmanlık alanları, uygulayıcıların daha geniş adli muhasebe alanı içinde belirli uzmanlık ve becerilere odaklanmaları için bir çerçeve sağlar.

Amerika Birleşik Devletleri, planlama, kanıt toplama ve raporlama dâhil olmak üzere adli muhasebenin çeşitli yönlerini kapsayan kapsamlı bir standarda (SSFS) sahiptir. Diğer ülkelerde meslek kuruluşları veya organizasyonlar tarafından sağlanan daha parçalı bir rehberlik vardır. Avrupa Birliği ise direktifler ve destekleyici uzman kurumlar aracılığıyla uygulamaları uyumlaştırmaya odaklanmaktadır. Avustralya adli muhasebe hizmetleri (APES 215) ve değerlendirme hizmetleri (APES 225) için özel standartlara sahiptir. Kanada, özellikle araştırmacı ve adli muhasebe görevleri için SPIFA standardını oluşturmuştur. Hindistan'da ise, adli muhasebe ve soruşturma görevleri için kalite ölçütlerini ve en iyi uygulamaları belirlemeyi amaçlayan FAIS uygulamaya konmuştur.

Genel olarak, etik hususlar ve adli muhasebe görevlerinin ortak unsurları açısından benzerlikler olsa da, bu ülkeler arasında standart oluşturma, yasal çerçeveler ve uzmanlık alanlarında farklılıklar vardır. Bu farklılıklar, adli muhasebe uygulamalarının geliştirilmesi ve düzenlenmesinde her bir ülke/bölge tarafından benimsenen özel ilgileri ve yaklaşımları yansıtmaktadır.

4.2. Güçlü ve Zayıf Yönler

Her adli muhasebe standardının kendine özgü güçlü ve zayıf yönleri vardır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki SSFS'in geniş kapsamlı ve ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik güncellemelere açık oluşu ilgili standardın güçlü yönleri arasında sayılabilir. Ancak, ABD hukuk sisteminin karmaşıklığı ve eyaletlere özgü gerekliliklerdeki potansiyel farklılıklarla ilgili zorluklarla karşılaşabilir.

ICAEW'in teknik yayını Birleşik Krallık'taki uygulayıcılar için değerli bir kaynak sağlamaktadır, ancak gelişen mevzuat değişikliklerini yansıtmak için düzenli güncellemeler yapılması gerekebilir. Benzer şekilde, Avrupa Birliği'nde uyumlaştırma çabaları tutarlılık için bir fırsat sunmaktadır, ancak farklı yasal sistemlerin ve kültürel bağlamların uzlaştırılmasında zorluklar ortaya çıkabilir.

Avustralya APES 215 standardı Avustralya içinde tutarlılığı teşvik eder, ancak uluslararası gelişmelere ve ortaya çıkan eğilimlere uyum sağlamada zorluklar olabilir. Kanada SPIFA, araştırmacı ve adli muhasebe görevleri için kapsamlı bir çerçeve sağlar, ancak gelişen uygulamaları ve düzenlemeleri ele almak için periyodik güncellemelere ihtiyaç duyabilir.

Hindistan Adli Muhasebe ve Soruşturma Standartları, Hindistan'daki adli muhasebe uygulamaları için güçlü bir temel oluşturmaktadır, ancak uluslararası standartlarla uyumlaştırma ve sürekli mesleki gelişim hususları daha fazla iyileştirme için alanlar olabilir.

Her bir standardın güçlü ve zayıf yönlerinin anlaşılması, adli muhasebe uygulamasında küresel olarak tutarlılığı, karşılaştırılabilirliği ve kaliteyi artıracak kapsayıcı bir adli muhasebe standartları seti için önerilerin formüle edilmesinde esastır.

Sağlanan bilgilere dayanarak, her ülke tarafından uygulanan adli muhasebe standartlarının güçlü ve zayıf yönleri aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:

Amerika Birleşik Devletleri:

Güçlü Yönler:

- Amerika Birleşik Devletleri, adli muhasebenin çeşitli yönlerini kapsayan ve uygulayıcılara açık bir rehberlik sağlayan kapsamlı bir standarda (SSFS) sahiptir.
- Standart etik hususları vurgulamakta ve adli muhasebe incelemelerinde tutarlılığı ve şeffaflığı teşvik etmektedir.
- Düzenli gözden geçirmeler ve güncellemeler, standardın alanda ortaya çıkan sorunları ele almasını ve ilgili ve güncel kalmasını sağlar.

Zayıf Yönler:

- Standardın kapsamlı yapısı, bazı uygulayıcılar veya paydaşlar için standardı anlamak için karmaşık hale getirebilir.
- Standart Amerika Birleşik Devletleri'ne özgüdür ve diğer ülkelerdeki benzersiz yasal, düzenleyici ve iş ortamlarını tam olarak ele alamayabilir.

Birleşik Krallık:

Güçlü yönler:

- Birleşik Krallık'ta belirli standartlar bulunmamakla birlikte, uygulayıcılar, alandaki profesyonellere kaynak, eğitim ve destek sağlayan ICAEW gibi meslek kuruluşları tarafından yönlendirilmektedir.
- İlgili mevzuata ve mesleki etik kurallarına uyum, hesap verebilirliği ve etik ilkelere bağlılığı sağlar.

Zayıf yönler:

- Belirli standartların olmaması, ülke içindeki adli muhasebe uygulamalarında tekdüzelik ve tutarlılık eksikliğine yol açabilir.
- Rehberlik için meslek kuruluşlarına güvenilmesi, en iyi uygulamaların yorumlanması ve uygulanmasında farklılıklara neden olabilir.

Avrupa Birliği:

Güçlü Yönler:

- AB, Kara Para Aklamayı Önleme Direktifi ve Denetim Direktifi gibi direktifler aracılığıyla adli muhasebe uygulamalarını üye ülkeler arasında uyumlaştırmak için adımlar atmıştır.
- OLAF ve AFCOS gibi uzmanlaşmış kurumlar finansal dolandırıcılıkla mücadeleyi desteklemekte ve işbirliği ve bilgi paylaşımı sağlamaktadır.

Zayıf yönler:

- Tüm üye ülkeler için geçerli tek bir adli muhasebe standardının olmaması, uygulamaların yorumlanmasında ve uygulanmasında farklılıklara neden olabilir.
- Uyumlaştırma çabaları, üye devletler arasında değişen yasal ve düzenleyici çerçeveler nedeniyle zorluklarla karşılaşabilir.

Avustralya:*Güçlü Yönler:*

- Avustralya'nın adli muhasebe hizmetleri ve değerlendirme hizmetleri için özel standartları (APES 215 ve APES 225) vardır.
- Standartlar, adli muhasebe görevlerinde mesleki sorumluluklar, etik hususlar ve prosedürler hakkında rehberlik sağlar.
- Bu standartlara uygunluk, Avustralya bağlamında kaliteli ve etik adli muhasebe hizmetleri sağlar.

Zayıf Yönler:

- Bu standartların uygulanması Avustralya ile sınırlıdır ve uluslararası hususları veya yasal ve düzenleyici çerçevelerdeki farklılıkları ele almayabilir.

Kanada:*Güçlü Yönler:*

- Kanada, araştırmacı ve adli muhasebe görevleri için mesleki sorumluluklar, metodolojiler ve raporlama gereklilikleri hakkında rehberlik sağlayan SPIFA standardını oluşturmuştur.
- Standart, adli muhasebe uygulamalarında tutarlı asgari standartlar sağlamayı amaçlamaktadır.

Zayıf Yönler:

- Standart diğer bazı standartlar kadar kapsamlı olmayabilir, özellikle araştırmacı ve adli muhasebe görevleriyle ilgili konulara odaklanır.
- Standartın kapsamı Kanada ile sınırlıdır ve potansiyel olarak uluslararası uygulamalar ile yasal ve düzenleyici çerçevelerdeki farklılıkları dikkate almamaktadır.

Hindistan:*Güçlü Yönler:*

- Hindistan FAIS'i uygulamaya koyarak bir dizi adli muhasebe ve soruşturma standardı yayınlayan ilk ülke olmuştur.
- FAIS, adli muhasebe görevlerinin çeşitli yönlerini kapsamakta ve Hindistan'da adli muhasebe hizmetlerinin kalitesini, tutarlılığını ve güvenilirliğini sağlamayı amaçlamaktadır.

Zayıf Yönler:

- Nispeten yeni bir standart olarak, sektördeki etkinliği ve benimsenmesi henüz tam olarak değerlendirilmemiştir.
- Standartın uygulanması Hindistan özelinde sınırlıdır ve uluslararası hususları veya yasal ve düzenleyici çerçevelerdeki farklılıkları tam olarak ele almayabilir.

Genel olarak, adli muhasebe standartlarının güçlü yönleri arasında rehberlik sağlama, etik hususları teşvik etme ve adli muhasebe hizmetlerinin kalitesini ve tutarlılığını artırma yer alırken, zayıf yönleri potansiyel karmaşıklık, belirli bölgelerdeki sınırlı uygulanabilirlik, yorumlamadaki farklılıklar ve uluslararası hususların ele alınmasındaki potansiyel boşluklardır.

5. Adli Muhasebe Standartlarında Küresel Uyum

Adli muhasebe, mali usulsüzlüklerin ortaya çıkarılmasında, dolandırıcılığın tespit edilmesinde ve dava desteği sağlanmasında kritik bir rol oynayan özel bir alandır. İşletmeler giderek küreselleştikçe, adli muhasebe standartlarında küresel uyum sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bu bölümde Küresel Uyumun önemi, uyuma ulaşmanın önündeki zorluklar ve engeller ile adli muhasebe standartlarının uyumlaştırılmasının potansiyel faydaları ele alınmaktadır.

5.1. Adli Muhasebe Standartlarında Küresel Uyumun Önemi

Adli muhasebe standartlarında küresel uyum birkaç nedenden dolayı çok önemlidir. İlk olarak, finansal raporlama ve sınır ötesi dolandırıcılık soruşturmalarında adaleti ve şeffaflığı teşvik eder. Tutarlı standartlar, adli muhasebecilerin ortak bir dizi ilke ve prosedüre bağlı kalmasını sağlayarak tutarsızlıkları azaltır ve bulgularının güvenilirliğini artırır. Bu uyum, sınır ötesi işbirliğini ve farklı yetki alanlarındaki adli muhasebeciler arasında bilgi alışverişini kolaylaştırmaya yardımcı olur.

İkinci olarak, küresel uyum mali tabloların ve adli muhasebe raporlarının karşılaştırılabilirliğini artırır. Yatırımcılar, düzenleyiciler ve diğer paydaşlar tutarlı ve güvenilir bilgilerden faydalanarak doğru ve karşılaştırılabilir verilere dayalı bilinçli kararlar alabilirler.

Ayrıca, küresel uyum, yüksek etik standartlara ve mesleki yeterliliğe bağlılığı göstererek toplumun mesleğe olan güvenini korumaya yardımcı olur. Adli muhasebe standartları tutarlı olduğunda, kamuoyu adli muhasebecilerin birleşik bir yaklaşım izlediğine güvenebilir ve farklı yetki alanlarında etik olmayan uygulamalar veya kalite farklılıkları riskini en aza indirir.

5.2. Küresel Uyumun Sağlanmasındaki Zorluklar ve Engeller

Adli muhasebe standartlarında küresel uyum arzu edilirken, ele alınması gereken zorluklar ve engeller vardır. Bu zorluklar şunları içerir:

Farklı Yasal ve Düzenleyici Çerçeveler: Farklı ülkelerin kendine özgü yasal sistemleri, düzenleyici gereklilikleri ve kültürel bağlamları vardır. Yetki alanları arasında standartların uyumlaştırılması, bu farklılıkların üstesinden gelmeyi ve standartların yerel yasa ve yönetmeliklerle uyumlu olmasını sağlamayı gerektirir.

Değişen Mesleki Gelişim Düzeyleri: Adli muhasebe için mevcut mesleki gelişim, uzmanlık ve kaynak düzeyi ülkeler arasında farklılık gösterebilir. Küresel Uyumun sağlanması, bu farklılıkların ele alınmasını ve küresel olarak beceri ve bilgiyi geliştirmek için sürekli mesleki gelişimin teşvik edilmesini gerektirir.

Dil ve Kültürel Engeller: Dil ve kültür farklılıkları standartların uyumlaştırılmasında zorluklara yol açabilir. Standartların farklı diller ve kültürler arasında etkili bir şekilde anlaşılmasını ve uygulanmasını sağlamak için açık ve net iletişim şarttır.

Uygulamada Uyum: Bölgeler arasında adli muhasebe standartlarının tutarlı bir şekilde uygulanmasını ve bunlara uyulmasını sağlamak zor olabilir. Bölgeler gözetim, disiplin işlemleri ve standartlara uyumun izlenmesi için farklı mekanizmalara sahip olabilir.

Düzenleyici Değişikliklerin Hızı: Adli muhasebe ortamı, ortaya çıkan trendler, teknolojiler ve yasal gelişmelerle dinamiklidir. Standartların hızlı mevzuat değişiklikleri ile güncel tutulması Küresel Uyum için gereklidir, ancak zamanında güncelleme ve benimseme açısından zorluklar ortaya çıkarabilir.

Bu zorlukların üstesinden gelmek için standart belirleyici kurumlar arasında uluslararası işbirliği, farklı ülke ve bölgelerin yerel yasal ve kültürel farklılıklarını da gözönünde bulundurularak küresel uyuma katılmalarını gerekmektedir.

5.3. Uyumun Potansiyel Faydaları

Adli muhasebe standartlarının uyumlaştırılması çeşitli faydalar sağlayabilir:

Geliştirilmiş Verimlilik ve Etkinlik: Uyumlaştırılmış standartlar, adli muhasebecilerin sınır ötesinde faaliyet gösterirken birden fazla standart setine aşına olma ihtiyacını azaltır. Bu da iş süreçlerini kolaylaştırır, verimliliği artırır ve soruşturmalarının etkinliğini geliştirir.

Kolaylaştırılmış Sınır Ötesi İşbirliği: Uyumlaştırılmış standartlar, farklı bölgelerden adli muhasebeciler arasında sorunsuz işbirliği ve bilgi alışverişini sağlar. Bu işbirliği, özellikle uluslararası mali dolandırıcılık veya kara para aklama içeren davalarda soruşturmaları güçlendirebilir.

Geliştirilmiş Kalite ve Tutarlılık: Uyumlaştırma, bölgeler arasında en iyi uygulamaların ve ilkelerin tutarlı bir şekilde uygulanmasını teşvik ederek daha yüksek kaliteli adli muhasebe hizmetlerine yol açar. Tutarlı standartlar adli muhasebe raporlarının inandırıcılığını ve güvenilirliğini artırarak yatırımcılar, düzenleyiciler ve hukukçular gibi paydaşlara fayda sağlar.

Azaltılmış Maliyetler ve Karmaşıklık: Uyumlaştırılmış standartlar, sınır ötesi görevler sırasında farklı standart setlerinin uzlaştırılmasıyla ilişkili karmaşıklığı ve maliyetleri azaltır. Adli muhasebeciler daha verimli ve etkin çalışabilir, bu da müşteriler için maliyet tasarrufu sağlar ve mali anlaşmazlıkların zamanında çözülmesini kolaylaştırır.

Gelişmiş Küresel İtibar ve Güven: Uyumlaştırılmış standartlar adli muhasebe mesleğinin küresel itibarına ve güvenilirliğine katkıda bulunur. Adli muhasebe uygulamalarında tutarlılığa, yüksek etik standartlara ve mükemmellik arayışına bağlılık gösterirler.

Adli muhasebe mesleği, Küresel Uyumun önemini kabul ederek, zorlukları ve engelleri ele alarak ve uyumlaştırmanın potansiyel faydalarından yararlanarak, daha birleşik ve etkili bir küresel adli muhasebe standartları çerçevesi elde etme yolunda önemli adımlar atabilir.

6. Kapsayıcı Bir Çerçeve İçin Öneriler

Karşılaştırmalı analiz, çeşitli bölgelerdeki adli muhasebe standartları arasında hem benzerlikler hem de farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Bağımsızlığın, dürüstlüğün, mesleki yeterliliğin ve etik kurallara bağlılığın önemi de dâhil olmak üzere ortak temalar ve ilkeler ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, bölgesel farklılıklara uyum sağlarken farklı bölgelerdeki en iyi uygulamaları birleştiren, kapsayıcı bir çerçeve geliştirmek için bir temel oluşturmaktadır. Adli muhasebe standartlarının karşılaştırmalı analizi ışığında, bazı önemli bulgular ortaya çıkmıştır. Bu bulgulara dayanarak bu bölümde, adli muhasebe uygulamasında küresel olarak uyumu, karşılaştırılabilirliği ve kaliteyi artıracak kapsayıcı bir adli muhasebe standartları çerçevesi için öneriler sunulmaktadır.

6.1. İyileştirme ve Uyumlaştırma Alanlarının Belirlenmesi

Karşılaştırmalı analize dayanarak, adli muhasebe standartlarında iyileştirme ve uyumlaştırma için belirli alanlar tespit edilebilir. Bunlar şunları içerir:

Terminolojinin Standartlaştırılması: Adli muhasebe standartlarında kullanılan terminolojinin uyumlu hale getirilmesi karışıklığı en aza indirebilir ve meslekte netliği ve tutarlılığı artırabilir. Temel kavram ve ilkelerin ortak bir şekilde anlaşılmasını sağlayarak, tanım ve terminolojinin yetki alanları arasında uyumlaştırılması için çaba gösterilmelidir.

Uluslararası Standartlarla Uyum: Ticari işlemlerin ve finansal raporlamanın küresel niteliğinin farkında olarak, adli muhasebe standartları konu ile doğrudan veya dolaylı şekilde ilgili uluslararası standartlarla uyum için çaba göstermelidir. Bu uyum, sınır ötesi soruşturmaları kolaylaştırabilir, karşılaştırılabilirliği artırabilir ve raporlama uygulamalarında tutarlılığı teşvik edebilir.

Gelişen Teknolojilerin Dâhil Edilmesi: Dijital ortam hızla gelişmektedir ve adli muhasebeciler yeni teknolojik gelişmelere uyum sağlamalıdır. Önerilen çerçeve, soruşturmalarda verimliliği ve etkinliği artırmak için adli muhasebede veri analitiği, yapay zekâ ve blok zinciri gibi gelişmekte olan teknolojilerden yararlanmaya yönelik yönergeleri içermelidir.

Yasal ve Düzenleyici Farklılıkların Dikkate Alınması: Uyumlaştırma arzu edilen bir durum olmakla birlikte, yetki alanları arasındaki yasal ve düzenleyici farklılıklara saygı duymak esastır. Kapsayıcı çerçeve, yerel yasal çerçevelere ve kültürel normlara bağlamsal adaptasyona izin vererek uyumlaştırma ve esneklik arasında bir denge kurmalıdır.

6.2. Birleştirilmiş Adli Muhasebe Standartları İçin Öneriler

Bulguların sentezinden ve tespit edilen iyileştirme alanlarından yola çıkarak, birleşik bir adli muhasebe standartları seti için aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

Temel İlkeler: Bağımsızlık, tarafsızlık, mesleki yeterlilik, gizlilik ve dürüstlük gibi adli muhasebe uygulamasının temelini oluşturan bir dizi temel ilke belirlenmelidir. Bu ilkeler önerilen çerçevenin temelini oluşturmali ve dünya çapında adli muhasebecilerin davranışlarına rehberlik etmelidir.

Genel Prosedürler ve İyi Uygulamalar: Görev kabulü, planlama, kanıt toplama, analiz, raporlama ve mesleki şüphecilik gibi alanları kapsayan adli muhasebe görevleri için genel prosedürleri ve iyi uygulamaları tanımlanmalıdır. Bu prosedürler, bölgeye özgü gereklilikleri karşılamak için esnekliğe izin verirken standartlaştırılmış bir çerçeve sağlamalıdır.

Etik Yönergeler: Potansiyel çıkar çatışmaları, gizlilik ve adli muhasebecilerin sorumluluklarını ele alan, adli muhasebe görevlerine özgü kapsamlı etik yönergeler geliştirilmelidir. Bu kılavuzlar yerleşik etik kurallarla uyumlu olmalı ve meslekte yüksek etik standartları teşvik etmelidir.

Teknolojik Entegrasyon: Veri analitiği, adli yazılım araçları ve dijital kanıt kullanımı vurgulayarak, teknolojiyi adli muhasebe uygulamalarına entegre etmeye yönelik kılavuz ilkeleri dahil edilmelidir. Bu kılavuzlar, adli muhasebede teknoloji kullanımı ile ilgili zorlukları ve etik hususları ele almalıdır.

Uluslararası İşbirliği ve Gözetim: Birleştirilmiş adli muhasebe standartları setinin geliştirilmesi, uygulanması ve gözetimini kolaylaştırmak için standart belirleyici kurumlar, meslek birlikleri ve düzenleyici makamlar arasında uluslararası işbirliği teşvik edilmelidir. Bu işbirliği, farklı bakış açılarının dikkate alınmasını sağlayabilir ve yorumlama ve uygulamada tutarlılığı teşvik edebilir.

6.3. Tavsiye Edilen Çerçevenin Uygulanması ve Benimsenmesi için Dikkate Alınması Gereken Hususlar

Önerilen çerçevenin başarılı bir şekilde uygulanması ve benimsenmesi, çeşitli faktörlerin dikkate değerlendirilmesini gerektirir:

Farkındalık ve Eğitim: Adli muhasebeciler, düzenleyici kurumlar, meslek birlikleri ve diğer paydaşlar arasında önerilen çerçeve hakkında farkındalık ve eğitimi teşvik edilmelidir.

Geçiş Dönemi: Adli muhasebecilerin yeni çerçeveye aşına olabilecekleri ve uygulamalarında gerekli ayarlamaları yapabilecekleri bir geçiş dönemi tasarlanmalıdır.

İzleme ve Değerlendirme: Önerilen çerçevenin uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek için mekanizmalar oluşturulmalıdır. Böylelikle iyileştirme yapılabilecek alanlar belirlenebilir, ortaya çıkan zorlukları ele alınabilir ve standartların sürekli gelişimi ve iyileştirilmesi teşvik edilebilir.

Uluslararası Tanınma: Yaygın olarak benimsenmesini ve kabul edilmesini teşvik etmek için önerilen çerçevenin uluslararası alanda tanınmasını ve onaylanmasını sağlayacak önlemler alınmalıdır. Uluslararası kuruluşlar ve girişimlerle işbirliği, birleşik adli muhasebe standartları setinin güvenilirliğini ve etkisini daha da güçlendirebilir.

Bu tavsiyeleri benimseyerek adli muhasebe mesleği, yüksek kaliteli ve güvenilir adli muhasebe uygulamalarını teşvik eden daha uyumlu, tutarlı ve küresel olarak tanınan bir çerçeveye doğru ilerleyebilir.

7. Sonuç

Bu araştırmada adli muhasebe standartlarının karşılaştırmalı analizi yapılmış ve kapsayıcı bir çerçeve için öneriler sunulmuştur. ABD, Birleşik Krallık, AB Üye Devletleri, Avustralya, Hindistan ve Kanada'daya ait adli muhasebe standartları ve adli muhasebe uygulamalarında kullanılabilecek diğer yasal düzenlemeler incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalı analiz, bu standartlar arasındaki hem benzerlikleri hem de farklılıkları vurgulamış ve adli muhasebe uygulamalarının mevcut görünümü hakkında değerli bilgiler sağlamıştır. Analiz sonuçları, adli muhasebe standartlarının ve adli muhasebe uygulamalarında kullanılabilecek diğer yasal düzenlemelerin farklı bölgelerde benzerlikler ve farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Etik ilkelerin önemi, görevlerin kapsamı ve meslek kuruluşlarının rolü gibi ortak tema ve ilkeler bulunmuştur.

Temel bulgular arasında adli muhasebe görevlerinde bağımsızlık, dürüstlük, mesleki yeterlilik ve etik kurallara bağlılığın önemi yer almaktadır. Araştırma, terminolojinin standartlaştırılması, uluslararası standartlarla uyumlaştırılması, yeni teknolojilerin dâhil edilmesi ve yasal ve düzenleyici farklılıkların dikkate alınması gibi iyileştirme ve uyumlaştırma alanlarını belirlemiştir.

Bu araştırmanın sonuçları adli muhasebe alanı için önemlidir. Kapsayıcı bir çerçeve için öneriler, küresel olarak adli muhasebe uygulamalarında tutarlılık, karşılaştırılabilirlik ve kalitenin artırılması için bir yol haritası sunmaktadır. Bu tavsiyelerin uygulanması mesleği güçlendirebilir, adli muhasebe raporlarının güvenilirliğini artırabilir ve nihayetinde mali soruşturmalar ve anlaşmazlıklarda yer alan paydaşlara fayda sağlayabilir. Önerilen kapsayıcı çerçeve, adli muhasebe standartlarının küresel olarak uyumlu, karşılaştırılabilir ve kaliteli olmasını sağlamayı hedeflemektedir. Bu çerçevenin başarılı bir şekilde uygulanması ve benimsenmesi için farkındalık ve eğitim önemlidir. Adli muhasebecilerin yeni çerçeveye adapte olabilmeleri için bir geçiş dönemi sağlanmalı ve izleme ve değerlendirme mekanizmaları oluşturulmalıdır. Ayrıca, çerçevenin uluslararası alanda tanınması ve kabul edilmesi için çaba gösterilmelidir.

Çalışma sonuçlarına dayanarak terminolojinin standartlaştırılması, uluslararası standartlarla uyum, teknolojik entegrasyon ve yasal düzenlemelerin dikkate alınması gibi konular üzerinde çalışılması gerektiği tespit edilmiştir.

Alanda gelecekte yapılacak araştırmalar birkaç konuya odaklanmalıdır. Öncelikle adli muhasebe standartlarında küresel uyumun sağlanmasının önündeki zorlukları ve engelleri ele almak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Buna ek olarak, devam eden araştırmalar, benimsenme oranları, mesleki uyum ve adli muhasebe görevlerinin sonuçları gibi faktörleri göz önünde bulundurarak önerilen çerçevenin uygulamadaki etkinliğini ve etkisini araştırabilir.

Adli muhasebe alanı bu araştırmada tespit edilen boşluklar ele alınarak geliştirilebilir, ortaya çıkan eğilimlere ve zorluklara uyum sağlayabilir ve adli muhasebenin mali soruşturmalar ve dolandırıcılığın önlenmesindeki rolü daha da geliştirilebilir.

Sonuç olarak, adli muhasebe standartlarının küresel olarak uyumlu, karşılaştırılabilir ve kaliteli olması, adli muhasebe uygulamalarının güvenilirliğini artıracaktır. Önerilen kapsayıcı çerçeve, bu hedefe ulaşmak için rehberlik sağlamaktadır. Ancak, bu çerçevenin başarılı olabilmesi için tüm paydaşların işbirliği ve katılımı gerekmektedir. Adli muhasebe mesleğinin ilerlemesi ve finansal suçlarla mücadelede etkinliğin artması için bu çalışma önemli bir adımdır.

Kaynakça

- AICPA ve CIMA. (2019). AICPA-CIMA Forensic ve Valuation Services Executive Committee. 07.06.2023 tarihinde <https://www.aicpa-cima.com/resources/download/statement-on-standards-for-forensic-services> adresinden alındı
- AICPA-FVS Executive Committee. (2019). Statements on Standards for Forensic Services (SSFS1). AICPA The Forensic and Valuation Services Executive Committee (FVS Executive Committee).
- Akkeren, J., ve Tarr, J.-A. (2014). Regulation, Compliance and the Australian Forensic Accounting Profession. *Journal of Forensic ve Investigative Accounting*, 6(3), 1-26.
- Aktaş, H., ve Kuloğlu, G. (2008). Adli Muhasebe ve Adli Muhasebecilik Mesleği [Forensic Accounting And Forensic Accounting As A Proffesion]. *Muhasebe ve Denetime Bakış [Accounting and Auditing Review]*, 8(25), 101-120.
- Alshurafat, H. (2019). Forensic Accounting Curricula And Pedagogies In Australian Universities: Analysis Of Academic And Practitioner Perspectives. Australia: University of Southern Queensland, Doctoral Thesis.

- APESB - APES 215. (2019). APES 215 Forensic Accounting Services. 20.06.2023 tarihinde https://apesb.org.au/wp-content/uploads/2020/03/Revised_APES_215_July_2019.pdf adresinden alındı
- APESB - APES 225. (2019). APES 225 Valuation Services. 20.06.2023 tarihinde https://apesb.org.au/wp-content/uploads/2021/01/Revised_APES_225_July_2019_web.pdf adresinden alındı
- Aremu, P., ve Olayinka, I. (2023). Forensic Accounting Techniques and Attainment of Results in Federal Government Parastatals in Nigeria. *Journal of Economics, Finance and Management Studies*, 6(6), 2783-2791.
- Bahsin, M. (2013). An Emperical Investigation Of The Relevant Skills Of Forensic Accountants: Experience Of A Developing Economy. *European Journal of Accounting Auditing and Finance Research*, 1(2), 11-52.
- Bholane, K. (2022). Forensic Accounting: A Brief Overview. R. Kler, ve U. Farooqui içinde, *Innovations and Challenges in Commerce, Management and Economics* (s. 7-11). Rajasthan, India: Inspira.
- CPA CANADA. (2006). Standard Practices for Investigative and Forensic Accounting Engagements. 2023 tarihinde www.cpacanada.ca adresinden alındı
- Demir, C., ve Yıldız, A. (2022). Muhasebe Hata ve Hileleri ve Hilelerin Ortaya Çıkarılmasında Adli Muhasebecilik Mesleği [Accounting Errors And Frauds And The Forensic Accounting Profession In Detecting Fraud]. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi [Individual and Society Journal of Social Science]*, 12(1), 91-141.
- EWI. (2023). Expert Witness Institute. 15.06.2023 tarihinde <https://www.ewi.org.uk/> adresinden alındı
- Gunathilake, S., ve Ajward, R. (2017). An Empirical Study Of The Relevant Skills, Knowledge And Education In Forensic Accounting, And The Current Status Of Related Services In The Sri Lankan Context. *CA Journal of Applied Research*, 95-113.
- Hegazy, S. (2014). Exploring the Forensic Accounting Practice in the UK: Evidence from the profession. London, The UK: Middlesex Universit, Accounting and Finance Department, Doctoral Thesis , London.
- Hegazy, S., Sangster, A., ve Kotb, A. (2017). Mapping Forensic Accounting in the UK. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*(28), 43-56.
- Hossain, M. (2023). Emerging Trends in Forensic Accounting: Data Analytics, Cyber Forensic Accounting, Cryptocurrencies, and Blockchain Technology for Fraud Investigation and Prevention. 01.06.2023 tarihinde SSRN: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4450488 adresinden alındı
- ICAEW-FEWC. (2023). ICAEW. 15.06.2023 tarihinde <https://www.icaew.com/groups-and-networks/communities/forensic-and-expert-witness> adresinden alındı
- ICAI. (2020). ICAI. 25.06.2023 tarihinde <https://www.icaei.org/post/icaei-ed-forensic-accounting-investigation-standards> adresinden alındı
- İkvan, A., ve Demirkol, Ö. (2021). Bağımsız Denetimin Kalitesinde Kanıtların Rolü [The Role Of Evidence In The Quality Of Auditing]. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi [Individual and Society Journal of Social Science]*, 11(2), 43-80.
- Kaur, B., Sood, K., ve Grima, S. (2023). A systematic review on forensic accounting and its contribution towards fraud detection and prevention. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 31(1), 60-95.

- Lama, P., ve Chaudhuri, B. (2018). Forensic Accounting: A Study Of Its Role In Investigating Corporate Frauds And Scams In India. 11. International Conference on Science, Technology and Management (ICSTM-18) (s. 72-84). Hyderabad-India: Osmania University.
- Mert, İ. (2022). Investigation Techniques, Methods, Types, and Increasing Impact of Forensic Accounting in Digital Period. Maliye ve Finans Yazıları [Journal of Finance Letters], 36(118), 13-32.
- Noronha, G. (2020). The India Times. 26.06.2023 tarihinde <https://economictimes.indiatimes.com/industry/services/consultancy/-/audit/india-to-release-forensic-accounting-and-investigation-standards-first-country-to-do-so/articleshow/77871761.cms> adresinden alındı
- Osalon, B., ve Ige, A. (2023). An Evaluation of the Effect of Forensic Accounting Techniques on Financial Reports of Listed Manufacturing Companies in Nigeria. European Journal of Business ve Social Sciences, 11(4), 1-25.
- Oseni, A. (2017). Forensic Accounting and Financial Fraud in Nigeria: Problems and Prospects. Journal of Accounting and Financial Management, 3(1), 23-33.
- Oyedokun, G., Enyi, P., ve Dada, S. (2018). Forensic Accounting Techniques And Integrity Of Financial Statements: An Investigative Approach. Journal of African Interdisciplinary Studies (JAIS), 2(3), 1-23.
- Özcan, A. (2019). Analyzing The Impact of Forensic Accounting on the Detection of Financial Information Manipulation. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi [MANAS Journal of Social Studies], 8(2), 1744-1760.
- Pacini, C., Hopwood, W., ve Sincl, D. (2016). Domestic Asset Tracing: Identifying, Locating and Freezing Stolen and Hidden Assets. Journal of Forensic Accounting Research, 1(1), 42-65.
- Pamukçu, A. (2017). Adli Muhasebe ve Bağımsız Denetim Sürecine Etkisi [Forensic Accounting And Independent Audit Process Effect]. Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi [Marmara University Öneri Journal], 12(48), 227-244.
- Sayidah, N., Assagaf, A., ve Hartati, S. (2019). Akutansi Forensik dan Audit Investigatif. Zifatama Jawara.
- Schwartz, L. (2020). Understanding the Statement on Standards for Forensic Services No. 1 and Its Implications for Practice, Curricula, and Research. Journal Of Forensic Accounting Research, 5(1), 319-336.
- Smith, E. (2012). The Basics of Business Valuation, Fraud and Forensic Accounting, and Dispute Resolution Services. The CPA Journal, 82(6), 6-11.
- Šnjegota, D., ve Šnjegota, B. (2017). Forensic Accounting In Function Of Prevention And Fight Against Corruption In The Public Sector. FINIZ 2017 - Challenges in modern corporate governance (s. 83-89). Belgrade: Singidunum University.
- Tekavčič, M., ve Damijan, S. (2021). Forensic Accounting vs Fraud examination: Roles, Importance and Differences. Journal of Forensic Accounting Profession, 1(2), 29-47.
- Wells, J. (2014). Principles of Fraud Examination. Wiley.

FORENSIC ACCOUNTING STANDARDS: A COMPARATIVE ANALYSIS AND RECOMMENDATIONS FOR INTERNATIONAL COMPLIANCE

Extended Abstract

Aim: The aim of this comprehensive analysis is to explore the landscape of forensic accounting standards across various countries and regions, highlighting their similarities, differences, strengths, weaknesses, and the significance of global harmonisation. This examination sheds light on commonalities, disparities, strengths, and limitations, while also underscoring the pivotal importance of achieving international harmony in this field. The study proposes recommendations for an inclusive and unified framework that can enhance consistency, comparability, and quality in global forensic accounting practice. Through the amalgamation of these discernments, the study puts forth suggestions for a comprehensive and cohesive framework. Such a framework would play a pivotal role in augmenting harmonization, facilitating comparisons, and elevating the caliber of global forensic accounting endeavors.

Method(s): This analysis adopts a multifaceted approach, encompassing comparative analysis, identification of common themes, and formulation of recommendations. Forensic accounting standards or legal regulations that can be used in forensic accounting practices from the United States, the United Kingdom, European Union Member States, Australia, India, Canada, and ICAEW's technical publication are dissected to extract their core components, ethical principles, and procedural guidelines. The study delves into their strengths and weaknesses, elucidating how these standards foster ethical practices while navigating jurisdictional intricacies. Furthermore, the study scrutinizes the imperative of global harmonisation by examining its importance, challenges, and potential benefits. Drawing from these insights, the analysis culminates in recommendations for a coherent and comprehensive framework for the forensic accounting profession.

Findings: Through a comparative analysis of forensic accounting standards, several commonalities emerge, underscoring the universal emphasis on ethical principles such as integrity, impartiality, competence, confidentiality, and professional behavior. These shared values signify a common understanding across jurisdictions, enhancing the credibility and reliability of forensic accounting engagements. However, variations in standardisation, legal frameworks, and areas of specialisation exist. The United States boasts a comprehensive standard (SSFS) that comprehensively covers diverse aspects of forensic accounting, yet its complexity could prove challenging for practitioners. In contrast, the United Kingdom relies on professional bodies like ICAEW for guidance, which can lead to variations in interpretation and application. The European Union focuses on harmonisation through directives, Australia has specific standards (APES 215 and APES 225), and Canada introduces SPIFA, catering to investigative and forensic accounting engagements. India leads by example with FAIS, the first comprehensive set of forensic accounting and investigation standards. While these standards exhibit strengths in ethical emphasis, guidance, and consistency, they also bear weaknesses such as jurisdictional limitations, complexity, and lack of international applicability. Global harmonisation emerges as a crucial solution to these challenges. It ensures fairness, transparency, comparability, and efficiency by promoting cross-border cooperation, bolstering public confidence, and streamlining procedures. The barriers to global harmonisation are multifarious, encompassing legal and regulatory differences, disparities in professional development, language and cultural barriers, and the practical application of harmonised standards. Despite these challenges, the potential benefits of harmonisation are substantial. Efficiency, cross-border cooperation, quality enhancement, reduced costs, and an elevated global reputation are among the notable advantages.

Conclusion: In conclusion, this analysis underscores the necessity of global harmonisation in forensic accounting standards. By comparing standards across various jurisdictions, the study elucidates their shared ethical foundation while acknowledging their distinctive approaches. The proposed recommendations for an inclusive framework address these disparities, emphasizing standardisation of terminology, harmonisation with international standards, technological integration, and respect for legal and regulatory variations. These recommendations strive to strike a balance between a unified approach and the recognition of contextual differences. As the forensic accounting landscape evolves, these recommendations provide a roadmap towards a globally harmonised, reliable, and credible set of standards. Successful implementation hinges on creating awareness, allowing transition periods, monitoring and evaluation, and securing international recognition. Such a unified framework can significantly bolster the effectiveness of forensic accounting practice, foster cooperation among professionals across borders, and elevate the profession's reputation on the global stage. As the profession continues to evolve, this analysis lays the groundwork for a more cohesive and effective future in combating financial irregularities and upholding the integrity of financial reporting.
